

Łódź, 14 kwietnia 2025 r.

Szanowna Pani
Barbara Nowacka
Minister Edukacji
al. Jana Chrystiana Szucha 25
00-918 Warszawa

Apel o wprowadzenie od 1 września 2025 roku powszechnego zakazu używania smartfonów na okres próbny, trzech lat.

Szanowna Pani Minister,

Zwracamy się do Pani z **apelem o wprowadzenie od 1 września 2025 roku powszechnego zakazu używania smartfonów**, tabletów oraz innych urządzeń mobilnych (za wyjątkiem tych stricte przeznaczonych do realizacji zajęć edukacyjnych) w żłobkach, przedszkolach i szkołach podstawowych, zarówno publicznych jak i prywatnych. Centralna, rządowa regulacja powinna obejmować dzieci, młodzież i personel placówek. **Rekomendujemy wprowadzenie zakazu na okres próbny, trzech lat.** Jeśli późniejsza ewaluacja wykaże, że zakaz nie przyniósł założonych rezultatów, wówczas smartfony powrócą do szkół.

Większość Polek i Polaków – blisko trzy czwarte (73%) – jest za zakazem korzystania ze smartfonów przez uczniów, w szkołach i placówkach oświatowych. Tak wynika z najnowszego badania Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS).

71 proc. obywateli chce, żeby rząd wprowadził jednolite, ogólnokrajowe regulacje używania telefonów w szkołach. Zdecydowanie mniej badanych popiera aktualne rozwiązanie, w ramach którego każda szkoła może, ale nie musi, wprowadzić regulacje we własnym zakresie.

Jednolite zasady higieny cyfrowej zmniejszą wśród dzieci:

1. Problemy ze wzrokiem. Nawet co trzeci pierwszoklasista może mieć problemy ze wzrokiem – wynika ze wstępnych szacunków badań katowickich uczniów, przeprowadzanych w ramach inicjatywy "Szkoła Zdrowego Widzenia";
2. Narastające trudności z koncentracją uwagi i zapamiętywaniem oraz spadek kreatywności;
3. Izolację społeczną prowadzącą do utraty zdrowych relacji rówieśniczych;
4. Podatność na niewłaściwe wzorce dotyczące wyglądu, promowane w części mediów społecznościowych;
5. Zagrożenia cyberprzemocą.

Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) informuje, że na całym świecie prawie co czwarty kraj wprowadził zakaz używania smartfonów w szkołach. Amerykańska Akademia Pediatryczna i Kanadyjskie Towarzystwo Pediatryczne wydały zalecenie, żeby dzieci w wieku przedszkolnym w ogóle nie korzystały z tabletów.

Istnieją liczne dowody naukowe wskazujące na szkodliwy wpływ smartfonów i innych urządzeń ekranowych na zdrowie, wyniki w nauce oraz relacje społeczne. Mówią i piszą o nich od lat światowej sławy eksperci.

„Każdy dzień bez smartfona jest dobrym dniem. W momencie, gdy dasz dziecku smartfon, będziesz walczyć każdego dnia – nie używaj go tutaj, nie używaj go teraz etc. Dlatego moje rekomendacje dla rodziców są takie – póki dziecko nie skończy trzynastu, czternastu lat – żadnego smartfona. Jeszcze raz – im dłużej jesteś w stanie odroczyć ten moment, tym lepiej dla twojego dziecka. Nie ma innej odpowiedzi” – rekomenduje prof. Manfred Spitzer, psychiatra i neurobiolog, autor książki „Epidemia smartfonów. Czy jest zagrożeniem dla zdrowia, edukacji i społeczeństwa?”.

„Żyję we Włoszech, kraju, w którym gesty i zachowania ludzi zostały całkowicie przekształcone przez wszechobecne telefony komórkowe, urządzenia, do których zapalałem wielką nienawiścią i szczerą odrazą. Ich wpływ na stosunki międzyludzkie jest po prostu niszczycielski” – zauważa Giorgio Agamben, filozof włoski, jeden z najwybitniejszych myślicieli XXI wieku.

„Najświeższe badania techniką neuroobrazowania ponad wszelką wątpliwość pokazują, że nadmierna styczność z ekranami może neurologicznie zniszczyć rozwijający się mózg młodej osoby w taki sam sposób jak uzależnienie od kokainy” – ostrzega Nicholas Kardaras w książce „Dzieci ekranu. Jak uzależnienie od ekranu przejmie kontrolę nad naszymi dziećmi – i jak wyrwać je z transu”. Autor jest jednym z czołowych specjalistów ds. uzależnień w Stanach Zjednoczonych.

Opowiadamy się za centralną, rządową regulacją, a nie zostawianiem decyzji w gestii poszczególnych placówek.

Do Instytutu Spraw Obywatelskich nauczyciele zgłaszają się z pytaniem, co zrobić, kiedy zdarza się rodzic, który grozi szkole pozwem do sądu, jeśli placówka wprowadzi zakaz korzystania ze smartfonów. Część nauczycieli, dyrekcji i rodziców obawia się scenariusza sądowego, w związku z tym nie podejmują działań mających na celu wprowadzenie „lokalnych rozwiązań w zakresie używania na terenie szkoły telefonów komórkowych oraz innych indywidualnych urządzeń cyfrowych”.

Nauczyciele sygnalizują nam, że dużo lepszym rozwiązaniem jest zakaz wprowadzony centralnie, ustawowo przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Tak, jak to miało miejsce we Francji, Holandii, Grecji, Portugalii czy Norwegii.

Apelujemy do Pani Minister o niezwłoczne rozpoczęcie prac legislacyjnych w zakresie zmian przepisów, dotyczących zasad użytkowania smartfonów w szkołach. **Mając twarde wyniki badań naukowych, uczmy się na błędach innych krajów, a nie na własnych, które zauważymy, kiedy będzie już za późno.** Jak wówczas wytłumaczymy zaniechania? Trzymajmy się zasady ostrożności, która powinna stanowić fundament wszędzie tam, gdzie

istnieją obawy, że dana technologia może wywoływać szkody dla zdrowia i psychiki, zwłaszcza tak bezbronnych i zależnych od decyzji dorosłych, dzieci.

Z wyrazami szacunku,

1. Sławomir Broniarz; Prezes, Związek Nauczycielstwa Polskiego
2. Waldemar Jakubowski; Przewodniczący, Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”
3. Sławomir Wittkowicz; Przewodniczący, Wolny Związek Zawodowy „Forum-Oświata”; Członek Prezydium, Forum Związków Zawodowych
4. Rafał Górski, Prezes, Instytut Spraw Obywatelskich, kampania obywatelska „Ratuj dzieci!”